

Съюзът на лесовъдите в България
Ви пожелава весела Коледа
и щастлива Нова година!

© Града Илчанина
снимка Йордан Дамянов

Българска ТОРА

Издание
на Съюза
на лесовъдите
в България

ISSN 1312-7055

Брой 5 (74), год. XV, декември 2019 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org

e-mail: [bggora@abv.bg](mailto: bggora@abv.bg)

110 години от създаването на Съюза на лесовъдите в България - традиции и приемственост

На 18 октомври една от най-старите обществени организации у нас - Съюз на лесовъдите в България, отбеляза 110-ата си годишнина. Тържествената церемония се състоя в Учебно-опитното горско стопанство "Георги Ст. Аврамов" - Юндола. В програмата на честванията участие взеха директорите на регионалните дирекции по горите, директори на природните паркове, представители на държавните горски предприятия, преподаватели от Лесотехническия университет, експерти от Изпълнителната агенция по горите, горски педагоги.

Официални гости на тържеството бяха инж. Мирослав Маринов - изпълнителен директор на ИАГ при МЗХ, чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев - ректор на ЛТУ, проф. д-р Милко Милев - зам.-ректор на ЛТУ, доц. д-р Мариус Димитров, - декан на ФСГ на ЛТУ, доц. д-р Георги Костов - ръководител на катедра "Лесовъдство" на ЛТУ и съветник на министъра на земеделието, храните и горите, инж. Али Мареков - председател на Общинския съвет - Велинград, инж. Стефан Шулев - директор на НПГГС "Христо Ботев" - Велинград, Президентството на Съюза на европейските лесовъди - Михаел Диймър - президент, Ерве Немоз-Ражо, Илто Попути, Томаш Маркиевич - вцепен-резиденти, Томас Башини - секретар, Мортен Густавсон - помощник-секретар, и д-р Анна Петракиева - ковчежник, инж. Васил Василев - председател на НЛРС-

Участници в честването по случай 110-годишнината на СЛБ

СЛРБ, инж. Тихомир Томанов - изпълнителен директор на АОГ, инж. Антоний Стефанов - президент на БУЛПРОФОР.

Участниците в тържеството посетиха "Европейска гора", създадена от лесовъдите при провеждането на XII годишна среща на СЕЛ през 2006 година. Бяха поднесени цветя пред паметника на проф. д-р Асен Биодчев в м. Старина. Доц. д-р Георги Костов запозна присъстващите с дейността на бележития лесовъд и университетски преподавател и принос му в развитието и утвърждаването на залесяването и борбата с ерозията в България и с развитието на научните изследвания в областта на екологията и горското стопанство у нас и в региона.

При откриването на официалната церемония за отбележване на годишнината с единминутно мълчание бе почетена паметта на починали лесовъди. Слово "110 години от основаването на СЛБ - кратка история, постижения и предизвикателства" бе произнесено от председателя проф. д-р Иван Палигоров (словото на стр. 2).

По случай годишнината Съюзът получи поздравителни адреси от президента на Република България Румен Радев, министъра на земеделието, храните и горите Десислава Танева и от директора на Института за гората доц. Милена Жиянски. Приветствия бяха поднесени от изпълнителния директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов, чл.-кор. проф. Иван

Връчването на плакета на СЛБ на инж. Мирослав Маринов

Веселин Нинов и изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов. Сред отличиците с плакета на СЛБ бяха управителите на "АНДРЕАС ШТИЛ" ЕООД инж. Георги Драганов и на "АГРОПАРК - БЪЛГАРИЯ" АД Димитрос Кукукос. Почетен плакет във връзка със 110-годишнината "С благодарност и признателност за укрепване на международния авторитет на СЛБ" бе връчен на Михаел Диймър - президент на СЕЛ.

Връчването на плакета на СЛБ на инж. Димитър Диймър

В рамките на честванията бе проведена двудневната Първа национална среща на горските педагози в България, която бе открита и водена от зам.-председателя на СЛБ д-р инж. Анна Петракиева - директор на Природния парк "Витоша", преподавател по дисциплината "Горска педагогика" в ЛТУ и координатор на дейността у нас (за Първата национална среща на горските педагози четете на 8 стр.).

Светлана БЪНЗАРОВА
Борис ГОСПОДИНОВ
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

Връчването на плакета на СЛБ на Михаел Диймър

Представяне на ловни трофеи в СПДП - Габрово

На стр. 4

Видово богатство и биоразнообразие
в горите на Родопите

На стр. 5

Горска педагогика

Гората - по-близо до хората

На стр. 8

След нашия празник

С навършването на своята 110-годишнина Съюзът на лесовъдите в България е още по-силна и авторитетна организация, с ясна концепция за националната горска политика и с позиция си по основните проблеми на горите в България.

Наред с поздравленията, които си отправихме, нека не забравяме за отговорността и задълженията, които носи лесовъдската колегия за опазването на нашите гори, защото те са неделима част от природната среда, в която живеем. Нека правилно да оценяваме процесите, които се развиват днес в обществото, тяхното отражение върху съдбата на гората и правилно да очертаваме посоката, която трябва да следва лесовъдската колегия.

Българските лесовъди сега повече от всякога са изпълнени с горещото желание да опазят и съхранят горите ни, да привлекат вниманието и да ангажират обществеността към проблемите на горското стопанство, да работят за утвърждаването на лесовъдската професия като носител на общо-човешки ценности и идеали, за издигане на науката за гората и лесотехническото образование на още по-високо ниво.

Много и нелеки са задачите пред лесовъдската колегия и занапред, но тя е уверена в своите възможности и със своя висок професионализъм, всеотдайност и гражданска отговорност ще направи най-доброто за гората, защото лесовъдите са жилави хора с нежни души, калени в романтиката и трудностите на своята професия, която обичат и тачат, и винаги готови да докажат, че тя е тяхно призвание.

Нямам съмнение, че ще продължат усилията за намиране на най-верни пътища за съществуване и претворяване в дела на основните принципи, залегнали в Националната горска стратегия за по-нататъшно развитие на горското стопанство у нас. Убедени сме, че ще направи много за запазване и обогатяване на това, което поколения лесовъди са създавали и опазвали.

Нужна ни е повече самоинициатива и оживление в дейността на дружествата на Съюза по места. А Съюзът на лесовъдите в България като цяло ще продължи да участва активно в съвместни действия за решаване на неотложните задачи, ще бъде и занапред желан партньор в общото дело в името на българската гора. От лесовъдите ще се очаква да отстояват своята горска позиция, да пазят неопетнено лесовъдското звание и честно да се грижат за гората. Което означава повече лесовъдска дейност, усъвършенстване на методите за стопанисване на горите и по-ефективни мерки за опазването им.

B

110 години от основаването на СЛБ - кратка история, постижения и предизвикателства

MAGNA SYLVA BULGARICA - ВЕЛИКАТА ГОРА НА БЪЛГАРИТЕ, така са наречани нашите гори от изследователи и пътешественици в древни времена. Уникалното значение на горите за сложните и разнообразните природни, демографски и икономически условия на Балканския полуостров е исторически осъзнато и е основана за признание и гордост за нас, лесовъдите. Опазването и умножаването на горското богатство на България за бъдещите поколения е основният приоритет, който обединява колегията около изискванията за висок професионализъм, морал и етика, завещани ни от нашите предшественици.

Създаването на отделението "Надзор на лесовете" към Министерството на финансите през 1879 г. е изключително важна крачка в развитието на младата Българска държава - поставя се началото на организираното горско дело у нас. Петко Каравелов като министър на финансите внася докладите до княз Александър I за основаване на отделението и за назначаване на губернските лесничети. Имената на Генко Шойлеков, Михаил Георгиев, Стефан Дончов, Стоян Бърнчев, Христо Раззуканов, Константин Байкучев, Трифон Цачев, Петко Марков, Георги Петров, Димитър Христов, проф. Тодор Димитров, Димитър Киров, Йордан Митрев, Никола Василев, Петър Манджуков се свързват със създаването на службата по горите.

Необходимостта от обединение на усилията за защита на каузата за опазване на горите налага през 1909 г., по инициатива на първото поколение лесовъди, създаването на Дружеството на българските лесовъди - предшественик на Съюза на лесовъдите в България. Те осъзнават необходимостта от обединяване на силите, от създаване на организация, която да защитава техните интереси и да служи за опора на лесовъдската колегия. Първият опит за осъществяване на идеята за сдружаване е направен през 1897 г. с основаването на Българското горско дружество. По-късно лесовъдите, образовани и възпитани в духа на най-добрите европейски традиции, излизат с призов за свикване на конгрес и приемане на програма по най-неотложните проблеми в горите: основните принципи на горското законодателство, дейността на лесовъдите, експлоатацията на горите, създаването на Дружеството и издаването на печатен орган. На 20 април 1909 г. в София се провежда учредителният конгрес, на който се основава Дружеството на българските лесовъди. То си поставя за цел обединяването на лесовъдите за защита на правата и професионалните интереси на членовете, подобряване на състоянието на горите, устройство на горското стопанство, борба с ерозията в опуштените планински райони. В онези трудни времена Дружеството намира сили и смелост да издигне глас на протест срещу разграбването на горите и срещу концесионната експлоатация. Така в

зората на формирането на националната лесовъдска позиция сдружението в организация колегия прави своята най-ясна, мотивирана и категорична оценка на политиката на управляващите кръгове и отношението им към едно от най-ценните национални богатства - горите.

В началото на XX в. Дружеството на българските лесовъди възстановява своята дейност и разработва основни принципи на бъдещия Закон за горите. По инициатива на Дружеството са направени предложения за откриване на първото Горско училище (1920 г.), на Лесовъдния отдел към Средното техническо училище в София (1919 г.) и Лесовъдния профил на Агрономическия факултет (1924 г.), както и организирането на горското опитно дело в нашата страна. По-късно Дружеството участва в създаването на Федерации на дружествата на лесовъдите и агрономите (1927 г.). Направено е предложение пред научните и обществени институции за създаването на Съюза за защита на природата (1928 г.).

През 1927 г. Дружеството и лесовъдската колегия от цялата страна подкрепят идеята да се организира подписка за набиране на средства, с които е закупен Дом на лесовъда, който обаче по-късно бива отнет незаконно и предаден на професията.

Дружеството преживява и организационни трудности, като през 30-те години неочаквано се проявяват тенденции за професионално разединение, което става причина за разцепление и противопоставяне на лесовъдската колегия. Група от напусналите Дружеството лесовъди с висше образование създават т. нар. Дружество на лесовъдите академици, което си поставя за цел единствено чрез просвета да съдейства за всестранното развитие на горското дело и наука, без да се ангажира с жизнения за лесовъдите въпрос - защита на професионалните интереси. Раздвоеността на лесовъдската колегия и засяга интересите на горското ведомство:

- запазване на статута на самостоятелен държавен орган за управление на горите;

- активно участие при разработване на нов Закон за горите;

- запазване на целостта на националния горски фонд;

- изясняване на произхода и характера на различните видове горска собственост и тяхната законодателна уредба;

- усъвършенстване на контрола срещу корупцията и спекулата в горите;

- регламентиране на условията за практикуване на свободната лесовъдска професия;

- усъвършенстване на системата за атестиране на ръководните и изпълнителските кадри.

Следващи наложените традиции и приемственост в своята дейност, Съюзът участва активно в обществения живот, особено при решаване на проблемите в горската промишленост. Утвърждава се и укрепва организационно около идеята за запазване и по-нататъшно издигане на престижа на лесовъдската професия и лесовъдската колегия и нейния принос в развитието на горското стопанство и горската наука у нас. Близо три десетилетия от създаването си СЛБ отстоява своето място, като работи ак-

тивно за утвърждаване на авторитета на организацията, за да може да заслужи доверието и подкрепата на всички, които милеят за горите, и на цялото общество.

С обществено-политическите промени след 10 ноември 1989 г. се създават обективни предпоставки за възстановяване на неправителствени съсловни организации и съюзи у нас. Заражда се идеята за възстановяването и създаването на нов съюз на българските лесовъди. На 12 октомври 1990 г. в София се провежда първият възстановителен и учредителен конгрес, който провъзгласява учредяването на Независимия съюз на българските лесовъди. С този исторически акт е означенувана отколешната идея на лесовъдската колегия, изтълнено е най-сетне желанието за активно участие в обществения живот на страната. Създаваният Съюз става законен приемник на непреходното дело на няколко поколения лесовъди, посветили живота си на възстановяване на горското богатство и защита на каузата на българската гора. На последващите два конгреса са обсъдени и приети нов устав, платформа за националната горска политика, Харта за устойчиво развитие и опазване на българската гора и стават на българските лесовъди. С тези програмни документи се очертават перспективата и дългосрочните приоритети за развитие на горското стопанство. Въпреки сложната тогава социално-икономическа обстановка Съюзът настийчиво и последователно поставя на широко обсъждане въпросите, които вълнуват лесовъдската колегия и засягат интересите на горското ведомство:

- запазване на статута на самостоятелен държавен орган за управление на горите;
- активно участие при разработване на нов Закон за горите;
- запазване на целостта на националния горски фонд;
- изясняване на произхода и характера на различните видове горска собственост и тяхната законодателна уредба;
- усъвършенстване на контрола срещу корупцията и спекулата в горите;
- регламентиране на условията за практикуване на свободната лесовъдска професия;
- усъвършенстване на системата за атестиране на ръководните и изпълнителските кадри.

Следващи наложените традиции и приемственост в своята дейност, Съюзът участва активно в обществения живот, особено при решаване на проблемите в горската промишленост. Утвърждава се и укрепва организационно около идеята за запазване и по-нататъшно издигане на престижа на лесовъдската професия и лесовъдската колегия и нейния принос в развитието на горското стопанство и горската наука у нас. Близо три десетилетия от създаването си СЛБ отстоява своето място, като работи ак-

тивно за утвърждаването в снабдяването с униформено облекло на служителите в ИАГ и регионалните дирекции по горите.

Водещо е да спазваме принципите и заветите на нашите предшественици, за да сме достойни техни наследници. Работим за: възстановяване на професионализма в основните дейности в горите, преодоляване на кризата за работна ръка, създаване на стимули за бизнеса да инвестира в съвременна техника и технологии; по-добра видимост на дейността на колегията; подобряване на информираността и интерактивната връзка с всички заинтересованни страни; представяне на историята, традициите и постиженията на горското дело у нас. За първи път наша кандидатура е представена на XIV конгрес на СЕЛ, проведен в Полша през 1996 г. в Англия сме обявени за асоцииран член, а от 1999 г. - за редовен. СЕЛ провежда в България 2 годишни срещи на ръководството си с научно-практически конференции. През 2006 г. основна тема е "Стопанисване на горите с лесовъдски методи", а през 2014 г. - "Устойчиво управление на гори при различни форми на собственост". Домакинството на нашата страна е високо оценено. Това е принос за утвърждаване на лесовъдска колегия у нас и името на България в Европейския съюз.

Дейността на СЛБ е широкообхватна. Лесовъдската колегия оценява усилията му да отстоява позицията си по редица въпроси, засягащи развитието на горския отрасъл, да се стреми да получи обществено признание, да защитава авторитета на лесовъдската професия, да се противопоставя на необоснованите увлечения на лесовъди и на всяка опита за обезличаване на колегията и на Съюза, за признаване на ролята при решаване на проблемите в горите. Същностни сме с проблемите и в своята дейност работим за тяхното преодоляване, като обединяваме усилията на цялата лесовъдска колегия да направи най-добро за нашите гори.

На XIV годишен европейски конгрес на горските педагози в Рига за първи път бяха поканени и представители на България. Българската група участва много активно в работата, а централната тема беше "Създаване на мостове между училищата и гората". Представеният положителен опит на домакините при интегрирането на горската педагогика в училищните програми на Латвия позволи да се обсъдят възможностите за сътрудничество между горските педагози и учители за повишаване на екологичната култура сред подрастващите и общински училища в горите.

Броят и сложен е пътят, извървян от няколко поколения лесовъди, посветили живота си в защита на каузата на българската гора. И ако Дружеството и Съюзът на лесовъдите в България са устояли на всички превратности на времето, това се дължи преди всичко на моралните устои и борческия демократичен дух на организацията и всеобщата подкрепа на лесовъдската общност и на обществото.

Делото на лесовъдската колегия и на Съюза на лесовъдите в България отдавна е записано със златни букви в историята на нашата страна. Изминатият път през годините е белязан с много трудности и разочарования, но безспорните успехи са повече. Необходими са изключително много усилия, за да се устои на предизвикателствата и да се реализира трудната мисия на една професионална организация. Но когато тя е неразрывно свързана с опазването и умножаването на безценното национално богатство - горите на България, тя се превръща в кауза, в името на постигането на най-възвишени духовни ценности и разбирая за морал и етика, в което е и благородството на нашата професия.

Честита 110-годишнина на СЛБ и на добър час на всички колеги лесовъди!

Юндола, 18.10.2019 г.

Седемдесет години организирана лесозашита у нас

През 2019 г. се навършват 70 години организирана лесозашита дейност, 100 години от рождението на проф. Бонко Зашев, 85 години от излизането на първия университетски учебник по лесоопазване (Димитров Т., 1934), 80 години от рождението на чл.-кор. проф. Боян Роснев.

Началото на лесозашитата дейност в горите може да се търси в 90-те години на XIX в., когато окръжните горски инспектори Йордан Митрев и Петър Беров, съответно за Кюстендилски и Софийски окръг, в отчетните си доклади за 1896 г. отбелзват, че повреди от короядите се развиват след природни бедствия в горите иувредената дървесина трябва да се извозва. През 1896 г. горският инспектор на Врачански окръг Стойко Петков Балкански прави първото лесопатологично обследване в дъбовите гори, нападнати от гъботорката, и разработва и провежда мерки за борба с нея.

През 30-те години на XX в. масовата появата на насекоми вредители и болести в горите дава гласък в развитието на изследователската дейност по лесозашита, а включването на лесоопазването в учебния план на Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет и излизането на първия учебник "Лесоохрана" (1934) на проф. Тодор Димитров поставят началото на системното обучение по лесозашита. Доброто структуриране на разглеждания материал и поднасянето му на високо професионално ниво правят този първи учебник по лесозашита помагало, актуално и днес по отношение на болестите и насекомите вредители в горите, пожарите и тяхното влияние върху здравословното състояние на насажденията и разработените противопожарни мероприятия. В своя труд проф. Димитров очертава приносите на редица учени за развитието на горската ентомология и фитопатология - Дреновски (1920, 1923), Дренски (1928), Русков (1923).

След многогодишни усилия проф. Димитър Стефанов налага организираната лесозашита в нашата страна като социална практика. От особено значение е неговата академична реч при постъпването му като професор в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет през септември 1948 г., в която отбелзва: "Сушите в периода 1945-1947 г. оказаха вредното си действие не само пряко чрез засъхване на дървесните индивиди, образуващи насажденията, но така също и косвено - чрез създаване на благоприятни предпоставки за масовото появяване на различни насекоми вредители, които причиниха неизчислими вреди на нашето горско стопанство". Особено актуално звучат и днес разкритите от него причинно-следствени връзки между екстремното проявление на абиотичните фактори на околната среда и влиянието на биотичните фактори - насекомите вредители и заболявания. Учен с изключителна подготовка и в същото време изключително отговорен, той подчертава: "В своето служебно ежедневие българският лесовъд е претрупан все още с много административна работа, за да отдели време и внимание върху проблемите по опазването на горите от болести и насекоми вредители, а с обособяване на нашите гори в самоиздържащо се горско предприятие, се създават вече и предпоставките за едно цялостно проучване на динамиката на положителните и отрицателните явления и на всички ония фактори, които изобщо обуславят горската ценоза. В този смисъл на лесовъдски кадри се възлага отговорната задача да се задълбочат в изучаването на биологията на гората, да изучат естеството и харектара на целия комплекс от горски повреди, респ. да установят техните причинители, както и да посочат начините за оздравяването на насажденията особено при естественото им възобновяване. При едно относително по-

спокойно протичане на производствените процеси в насажденията, при своевременно вземане на необходимите лесовъдски и защитни мерки нашите гори ще бъдат в състояние да осигурят максималния текущ пристраст, а за да бъдат създадени предпоставките за едно трайно производство и възпроизвъдество на ценна дървесина в дървостоите на горското стопанство и общ стопански възход на страната, е налице необходимостта от организирана лесозашита". И проф. Стефанов започва настъпителна борба за реализиране на тази цел, която се увенчава с успех - през 1949 г. със закон се създава Министерството на горите и към него е изградено звено от двама специалисти, които да организират защитата на горите от болести и насекоми вредители на отдел "Лесозашита", оглавяван от инж. Тодор Балов, с участието на Боян Александров и други. През 1960 г. по инициатива на група научни работници и практики дейци, включваща проф. Димитър Стефанов, доц. Бонко Зашев, гл. ас. Иванка Даскалова, инж. Тодор Балов, инж. Боньо Петков, инж. Васил Вътов, инж. Боян Александров, се създават Лесозашитните станции в София, Пловдив и Варна като връзка между науката и практиката, със задача проучване на биоекологията и видовия състав на причинителите на болести и насекомите вредители по дървесните и храстовите видове; организиране на лесопатологичните обследвания, съставяне на прогнози за очакваните нападения, разработване и извеждане на борба с плевелите и нежеланата растителност с хербициди и арборициди. Под ръководството на отдела са разработени и първите инструкции, наръчници и ръководства по лесозашита. Съществен принос за развитието на лесозашитата имат инж. Стоян Захов, който от 1979 до 1984 г. работи активно като специалист в отдела по лесозашита към Министерството на горите и горската промишленост, както и инж. Слави Хорозов, инж. Красимира Тошкова и други.

През 1958-1959 г. във връзка с нова реорганизация на горския сектор управлението на горите преминава към създаденото Министерство на земеделието и горите, а секторът "Борба с вредители и болести" поради съкращения остава само с един човек, а след това за кратко време е към отдел "Растителна защита". Нарастващите нападения от болести и насекоми вредители налагат създаването на отдел "Лесозашита", оглавяван от инж. Тодор Балов, с участието на Боян Александров и други. През 1960 г. по инициатива на група научни работници и практики дейци, включваща проф. Димитър Стефанов, доц. Бонко Зашев, гл. ас. Иванка Даскалова, инж. Тодор Балов, инж. Боньо Петков, инж. Васил Вътов, инж. Боян Александров, се създават Лесозашитните станции в София, Пловдив и Варна като връзка между науката и практиката, със задача проучване на биоекологията и видовия състав на причинителите на болести и насекомите вредители по дървесните и храстовите видове; организиране на лесопатологичните обследвания, съставяне на прогнози за очакваните нападения, разработване и извеждане на борба с плевелите и нежеланата растителност с хербициди и арборициди. Под ръководството на отдела са разработени и първите инструкции, наръчници и ръководства по лесозашита. Съществен принос за развитието на лесозашитата имат инж. Стоян Захов, който от 1979 до 1984 г. работи активно като специалист в отдела по лесозашита към Министерството на горите и горската промишленост, както и инж. Слави Хорозов, инж. Красимира Тошкова и други.

През 1991-1999 г. като експерт, главен експерт и началник на отдел "Опазване на горите". В периода от 1997 до 2001 г. настъпват структурни промени в отдел "Стопанисване на горите" - в Националното управление по горите се създава сектор "Зашита на горите", начело на който застава инж. Иван Българiev. С негово участие са проведени редица мащабни акции по лесозашита, изпитвани и внедряни нови за нашата лесозашитна практика биологични и хормонални продукти, като резултатите са докладвани на международни семинари по лесозашита в Австралия и Гърция. С дипломация и всеотдайност инж. Българiev успява да съхрани ядрото на лесозашитните станции през годините на прехода.

В началото на 1997 г. инж. Доброрим Добрев като зам.-началник на Комитета по горите при МС, от края на 1997 г. - зам.-министър на МЗГ и началник на НУГ, а от края на 1998 до 2001 г. - зам.-началник на НУГ и директор на дирекция в НУГ, отеля сериозно внимание на лесозашитата като приоритетна дейност в горското стопанство.

В резултат на редица структурни промени към Отдела по стопанисване на горите остава само един главен експерт като координатор на работата на лесозашитните станции и другите структури, имащи отношение към лесозашитата - регионални дирекции по горите, горски и ловни стопанства. В продължение на много години тази длъжност се замества от инж. Стефан Балов.

В развитието на организираната лесозашита в страната съществено значение има и Националната комисия по лесозашита, която е създадена през 80-те години на XX в. и обединява усилията на научните работници и практическите дейци при решаването на основните проблеми на лесозашитата у нас.

Доц. д-р Янcho
НАЙДЕНОВ

Съюзен живот

Управителният съвет на Съюза на лесовъдите в България прие отчетите за дейността и бюджета, определи датата, нормата на представителност и дневния ред на Общото събрание

На 17 октомври 2019 г. на основание на чл. 24 от Устава на СЛБ, в присъствието на 24 души от 34-членния състав се състоя заседание на Управителния съвет при следния дневен ред:

1. Приемане на отчет за дейността на СЛБ и на УС за периода 2014-2019 г.

2. Приемане на отчет за изпълнение на бюджета за периода 2014-2019 г.

3. Вземане на решение за свикване на Общо събрание на СЛБ

4. Вземане на решение за определяне на норма на представителност на Общото събрание на СЛБ

5. Организационни въпроси.

Проф. д-р Иван Палигров представи отчетите за дейността на СЛБ и за изпълнението на бюджета за периода 2014-2019 година. Отчетът отразява накратко дейността на СЛБ, както и основните приоритети за реализиране на мандатната програма и утвърждаване на авторитета на организацията в национален и международен план. Отчетът на бюджета за периода 2014-2018 г. и неговото частично изпълнение към 15.10.2019 г. отразява основните източници на приходи и направленията на

разходите за осъществяване на дейността.

В общо 17 изказвания на членовете на УС отчетите бяха оценени като изчерпателни и отразяващи дейността на СЛБ. Бяха направени допълнения по въпроси, свързани с развитието горскостопанска наука и практика, с възобновяване на дебата за самостоятелно горско ведомство, което да не е в състава на Министерството на земеделието, храните и горите. Засегнати са съвместната работа на СЛБ със синдикалните организации и поставяне на искания на работещите в горското

стопанство, както и създаването на единна браншова организация в рамките на МЗХГ за работещите в горското стопанство и дърводобива. Бяха изказани мнения за прецизирането на обучението и регистрацията за практика за работа в гората. Подкрепено бе проучването на чуждестранния опит по отношение на горската педагогика чрез двустранни срещи и активно участие на СЛБ в Съюза на европейските лесовъди. Подкрепена бе активната работа по поддържането на интернет сайта на СЛБ, за ежегодните награди "Лесовъд на година"

та", участието в националните състезания за професионални умения и практика по основните горскостопански дейности.

Управителният съвет прие отчетите за дейността и за бюджета за периода 2014-2018 г. и до 15.10.2019 г., които да бъдат представени на ОС на СЛБ.

Управителният съвет реши Общото събрание на СЛБ да бъде проведено на 04.12.2019 г. от 10.30 часа в зала "Акад. Мако Даков" на ЛТУ, като определи норма на представителство - досегашните членове на УС, плюс 1 делегат от дружест-

вата до 150 членове и плюс 2 делегати от дружества с над 150 членове. Съгласно изискванията на чл. 17, ал. 2 делегатите трябва да се избират между лицата с лесовъдско образование. Отчетно-изборната кампания в дружествата трябва да приключи до 15 ноември 2019 година.

Съгласно изискванията на чл. 19 от Устава на СЛБ, поканата за ОС на СЛБ ще бъде изпратена до всеки делегат и ще бъде отпечатана на страниците на вестник "Българска гора".

Годишнина

Инж. Георги СТОЙКОВ на 80 години

Роден е на 04.01.1939 г. в с. Бостина, Смолянска област.

Завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1965 година.

Постъпва в ГС - Златоград, където работи последователно като началник на ГТУ и директор на стопанството. От 1983 г. е главен специалист,

началник на отдел "Дърводобив", зам. главен директор в Горскостопанския комбинат - Смолян, където се пенсионира през 1999 година.

Инж. Стойков е познат на лесовъдската колегия като опитен професионалист и уважаван ръководител на горското стопанство в региона.

Проф. Димитър ЗЪКОВ на 75 години

Роден е на 28.10.1944 г. в с. Голешево, Благоевградска област.

През 1968 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Постъпва във ВЛТИ като асистент по ерозия през 1973 година. През 1978 г. специализира във Франция, а през 1988 г. защитава дисертация и е избран за доцент. От 2009 г. е професор по защита срещу ерозия и порои.

Преподавателската дейност на проф. Зъков е свързана

с обучението на студентите от специалността "Горско стопанство" и "Екология". Той е пионер в изследването на ерозията в планински водосбори и е ръководител на екипа, разработил "Инструкция за борба с ерозията".

Проф. Зъков е изтъкнат учен и преподавател в областта на ерозията и борбата с нея. Автор е на над 90 научни и научноприложни публикации. През 2005 г. е издадена неговата монография "100 години борба с ерозията в България".

Инж. Методи АЛЕКСАНДРОВ на 75 години

Роден е на 09.10.1944 г. в с. Вуково, Кюстендилска област.

През 1969 г. завърши ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Две години е началник на ГТУ в ГС - Ракитово. В продължение на 40 години работи в УОГС "Г. Ст. Аврамов" - м. Юндола, отначало като началник на ГТУ, а по-късно - до пенсионирането си през

2009 г., е заместник-директор.

Инж. Александров допринася за създаването и поддържането на учебно-опитните обекти, осигуряването на учебните практики, както и за изпълнението на лесоустройствените проекти на Учебното стопанство и активно участва във въвеждането на тръжната система за реализацията на дървесината.

Инж. Георги ПАШОВ на 75 години

Роден е на 02.07.1944 г. във Велинград, Пазарджишко област.

През 1968 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Същата година започва работа в ГС - Ракитово. От 1976 г. е главен специалист в Горскостопанския комбинат - Пазарджик. От 1982 до 1995 г. работи последователно в Република Коми, Тополовото стопанство и РИОСВ - Пазар-

джик. От 1995 до 1999 г. е директор на ДЛ - м. Широка поляна.

Пенсионира се през 2008 г. като зам.-началник на РУГ/РДГ - Пазарджик.

Инж. Пашов обръща сериозно внимание на опазването на горите, правилното ръководство на горското стопанство, активно работи и за подобряване на ловното стопанство в региона.

Среща на Президентството на Съюза на европейските лесовъди

Президентството на Съюза на европейските лесовъди проведе свое заседание на Юндола

По покана на СЛБ на 17 октомври на територията на УОГС "Георги Ст. Аврамов" - Юндола, се проведе последната за тази година среща на Президентството на Съюза на европейските лесовъди. В рамките на срещата членовете на Президентството на СЕЛ, под ръководството на Михаел Диймър - президент, обсъдиха работа на висия орган на организацията след проведената през юни Годишна среща. Бяха дискутирани теми, свързани с участията на представители на Президентството при формулиране и

реализиране на съвременна горска политика в срещите на ЕК: Групата за диалог по въпросите на горското стопанство и корка, Експерт-

ната група по индустрия, базирана на продуктите от горите, Европейски горски процес, Горската комуникационна мрежа, Конгресът по

горска педагогика и други. Бяха обсъдени предстоящите ангажименти на членовете на Президентството до края на годината и планът за работа през 2020 година.

По време на работната среща беше отбелян и успешният финал по официалната регистрация на СЕЛ, с което Съюзът става официално регистрирана неправителствена организация в столицата на Европа - Брюксел. Теми на дискусия бяха също финансово състояние на Съюза и комуникационните стратегии за подобряване на информираността на членовете му.

Участниците в тържествата по случай 110-годишнината на СЛБ при посещението в Европейската гора в м. Старина

Представяне на ловни трофеи в СЦДП - Габрово

На 25 октомври в градината пред управлението на Североцентралното държавно предприятие в Габрово се проведе традиционното представяне на трофеи от благороден елен, отстреляни през ловния сезон - септември 2019 година. Събитието бе открито от инж. Цветелин Миланов - директор на СЦДП - Габрово, в присъствието на официалните гости - инж. Мирослава Маринова - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, доц. Христо Михайлов - ръководител на катедра "Ловно стопанство" в ЛПУ, и инж. Веселин Нинов - директор на Североизточното държавно предприятие - Шумен (снимка). По традиция докато на есенното представяне бе ДЛС "Росица" - м. Лъгът, с директор инж. Иван Степанов.

Присъстващите разглеждаха 50 ловни трофея, добити в дивечовъдните участъци и ловни стопанства от Североизточна и Североцентрална България и няколко частни ловни стопанства в страната. Изложените трофеи доставиха на гостите много радост, като 19 от тях са притежатели на златни

медали, а само 7 са без медала. Голяма част от трофеите са над 200 т. по СIC.

Най-ценният трофеи е отстрелян на 21 септември в ДЛС "Росица", с оценка 235.64 т. по СIC. Следват го трофеите с 234.80 т. и 232.86 т., добити от чуждестранни ловци в ДЛС "Дунав" - Русе, с над 230 т. са и трофе-

ите от ДУ "Зли дол" на ДЛС "Каракуз" - Дулово, и трофеите от самото стопанство. Представители на различни ловни стопанства презентираха своите трофеи, като разказаха интересни подробности за всеки експонат и обстоятелствата по отстрела им.

Участници в представянето на есенните трофеи от благороден елен изказаха благодарност на СЦДП - Габрово, за инициативата, която Предприятието поддържа вече няколко години, като прави две изложби - пролет в ДЛС "Ири Хисар", а есен в ДЛС "Росица". Те се обединиха около мнението, че представянето на трофеи трябва да добие национален характер, за да могат ловните дейци от страната да обменят опит и да решават заедно проблемите на сектора.

Светлана ИВАНОВА

СЪЮЗ НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ

София, 1303, ул. "Антим I" № 17

тел.: 02 9818632

ПОКАНА

На основание на изискванията на чл. 19 от Устава на СЛБ, с решение на Управителния съвет свикват заседание на Общото събрание на Съюза на лесовъдите в България на 04.12.2019 г. (сряда) от 10.30 ч. в зала "Акад. Мако Даков" на централната сграда на Лесотехническия университет, София, бул. "Климент Охридски" № 10, при следния

ДНЕВЕН РЕД:

1. Отчет за дейността на СЛБ и на УС за периода 2014-2019 г.
2. Отчет за изпълнение на бюджета за периода 2014-2019 г.

3. Избор на членове на УС на СЛБ.

4. Организационни.

В съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 2 и чл. 20, ал. 2. от Устава на СЛБ УС определи норма за представителство в Общото събрание - членовете на УС, плюс 1 делегат на 150 членове, а при организацији с над 150 членове - двама делегати.

Съгласно изискванията на чл. 19 от Устава на СЛБ покана за провеждане на Общото събрание се изпраща лично до членовете на УС, до регионалните съвети и всички делегати. Поставена е на таблото в сградата на офиса - София, ул. "Антим I" № 17, и се отпечатва на страниците на вестник "Българска гора".

Присъствието Ви на заседанието е наложително. За информация за материалите за заседанието, както и за потвърждаване на участието Ви се свържете с офиса на СЛБ - тел. 02 9818632 - инж. Богдан Богданов - 0888759821, или организационния секретар инж. Боян Бояджиев - 0885159501, не по-късно от 29.11.2019 година.

Председател на СЛБ: /п/
Проф. д-р Иван Палигоров

Високо признание за НПГС

"Христо Ботев" - Велинград,

и инж. Стефан Шулев

Инж. Стефан Шулев от НПГС "Христо Ботев" - Велинград, и неговият директор инж. Стефан Шулев отново са лидери в професионалното образование в България. По време на Националните дни за учене през целия живот, проведени на 9-11 октомври във Велико Търново, инж. Шулев бе удостоен с Годишната награда в категорията "Цялостен принос". Отличието, което се присъжда за високи резултати в професионалното образование, му бе връчено на тържествена церемония на 9 октомври от заместник-министър Таня Михайлова (снимка).

При поднасянето на отличието зам.-министърът подчертава: "Делата ви са покрасноречиви от думите ви! Гордост и пример съз за страната ни!". Приятък е поредното признание за неуморната работа на инж. Стефан Шулев и ръководената от него Национална професионална гимназия по горско стопанство "Христо Ботев" - Велинград, която тази година отбеляза своята 70-годишнина.

На 10 октомври се състоя изложението на 45 образователни институции в България, част от програмата на Националните дни за учене през целия живот, в което Професионалната гимназия се представи много успешно.

Инж. Филип УСТАБАШИЕВ

Видово богатство и биоразнообразие в горите на Родопите

При извършените проучвания през последните десетилетия на XX и началото на XXI в. за видовия състав, развитието и асоциирането на растителността (горско-дървесна, храстова и тревна) се установява, че почвеноклиматичните условия и природните месторастения в Родопите се оказват особено благоприятни за разпространението, естественото развитие и асоциирането на богато видово разнообразие. Те в съвкупност обуславят и характеризират древната плавина с наличието на най-богато разнообразие на видове, популации и асоциации в горите.

Изследванията в биосферните територии ("Червената стена", "Дупката", "Купена" и "Мантира"), други природни и поддържани резервати в Източни, Средни и Западни Родопи, потвърждават наличието на богато видово разнообразие при естествени условия и процеси на асоцииране.

Според извършените проучвания по проект "Родопи" в краиграниците райони и обекти в българската част на планината обективно се доказва, че в горите на планината Родопи се намират едни от най-запазените и най-богатите природни местообитания, свързани с биоразнообразието на растителността в България. В тези горски екосистеми естествено се включва част от биологично разнообразие на европейската екологична мрежа "Натура 2000", което формира уникална генетична банка на растителността в ареала на планината.

На юг в Родопите, покрай българо-гръцката граница, са обявени защитени територии "Елатия", "Партено", резерват "Фракто", девствена

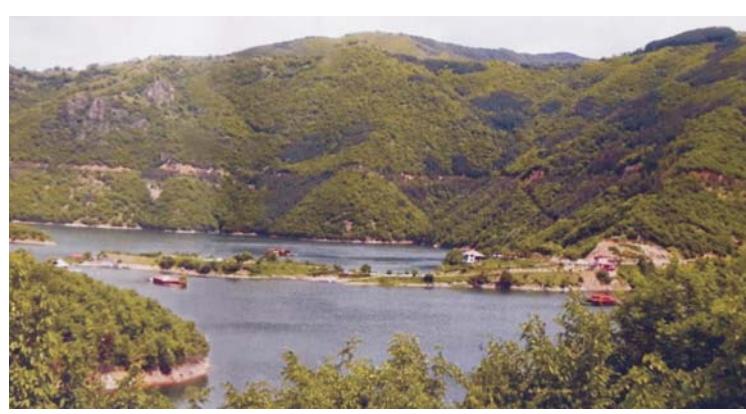
гора и защитена зона "Натура 2000".

В биосферните територии "Червената стена" са установени общо 1117 вида, в "Дупката" - 1012 вида, в "Мантира" - 970 вида, в "Купена" - 1107 вида подпокровни растения, както и в съседните на тях природни резервати в района на Западни Родопи. В общ план биоразнообразието на растителността в биосферни територии/екосистеми се отличава с естественото съчетание на средноевропейската - прецимно умерена, силвобореални, субтропична с космополитни, повлияна от малоазиатската, средноазиатската, понтийската и средиземноморската растителност. Това съчетание е типично и характерно за Източни, Средни и Западни Родопи, заедно с биосферните и други защитени територии, в които горите и техният подпокров се отличават със значително по обогатена и разнообразна флора в сравнение със Средна Европа и представляват нов "Родопски" (Балкански или Източноевропейски) тип. Освен това резултатите от проучванията потвърждават, че Родопите имат най-богато биологично разнообразие в Европейския континент с безспорно доказателство за наличието на благоприятни екологични условия за развитие и асоцииране на горско-дървесната, храстовата и тревната растителност в ареала на планината.

На тази основа в систематичните регистри/списъци на видовете растителност се дава известна характеристика на всичките растения по състав, развитие и фитоценологично асоцииране. В тях биогеографското разпространение на всеки вид е представено съобразно естествената му

Горски масиви и природни ландшафти - Западни Родопи

Горски екосистеми и природни местообитания с богато видово разнообразие на популации и растителни съобщества в Родопите

биологична, климатична и обща екологична приспособеност. Основните биологични типове по биологичен спектър (Раункиер, 1937) са посочени като жизнени форми в изследваните екосистеми и техните подразделения по групи.

Разпределението на видовете по биологичното и стопанското им значение с количествено присъствие са представени по групи и видове растения, установени в тези горски екосистеми. При конкретни условия като вторичен елемент в горската обстановка се явяват подвижните растителни видове от термичната група с ирадиация към Средиземноморието и Предна Азия ("Червената стена" и "Дупката"). За

уточняване на биогеографското разпространение и ареалите на видовете са използвани данни от проучванията на различни автори.

Общо от извършените изследвания и системни анализи през десетилетията на ХХ и началото на ХХI в. в биосферните територии/екосистеми се установява, че ареалът на Родопите се отличава с богати на растително биоразнообразие гори в Европейския континент. Необходимо е отговорно държавно отношение за опазване на горите и горските екосистеми с оглед съхраняване на биоразнообразието и екологичното равновесие на Земята.

Проф. д-р Никола КОЛЕВ

Слънчева Беласица посрещна гостите на Фестивала на кестена

На 12 и 13 октомври, за осми пореден път, с. Коларово стана домакин на традиционния Фестивал на кестена. Негови организатори са ДПП "Беласица", с финансова подкрепа на ЮЗДП и Община Петрич, в партньорство с Българска фондация "Биоразнообразие" и Пирински туристически форум.

Празникът бе открит от директора на ДПП "Беласица" инж. Добриел Радев, в присъствието на Георги Динев - народен представител, Антоанета Янчева - зам. областен управител, инж. Ваня Каменова - член на УС на ЮЗДП, инж. Антоанета Диловска - зам.-директор на ЮЗДП, инж. Сашко Попов - директор на РДГ - Благоевград, инж. Христо Делин - директор на ДГС - Петрич, Борислав Коларов - директор

на дирекция "Финанси и стопански дейности" на Община Петрич, Атанас Гошев - кмет на с. Коларово.

Селата от Подгорието - Скрът, Габрене, Ключ, Яворница, Беласица, Камена, Самуилово и Коларово, се представиха със свои щандове, отрупани с местни специалитети от кестени и есенни дарове на природата. Гостите на Фестиваля бяха изкушени

от руло от кестени, пиле с кестени, кестенови кремчета и още много вкусотии, пригответи от гостоприемните домакини. Привлекателни бяха щандовете на Българска фондация "Биоразнообразие", която провокира малки и големи да нарисуват Беласица, изложбата на учениците от СОУ "В. Левски" - с. Коларово, с творби от кестени, специалитетите на учени-

ци от ПГЕТ "Проф. д-р Асен Златаров" - Петрич, които бяха подгответи с благотворителна цел.

Пъстротата на празника бе допълнена и от участието на местни танцови и певчески състави, които изпълниха деня с много настроение.

За любителите на природата в съпътстващата програма бяха предвидени разходка по река Камешница и посещение на езерото Гълъчо. За почитателите на историята пък бесплатно отвори врати Историческият музей - Петрич, Самуиловата крепост, къщата музей "Ванга" и античният град Хераклея Синтика.

Юлия СЪБЧЕВА

Годишнина

Инж. Петко ПЕТКОВ на 70 години

- Габрово.
с. Боженци, Габровска област.

ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", завършил през 1975 година.

Работи като заместник-директор в Горските стопанства в гр. Елена и Габрово. От 1999 до пенсионирането си през 2013 г. е директор на ГС

Инж. Георги ПЕТРОВ на 70 години

в стопанството са залесени хиляди декари интензивни тополови и акациеви культуры. Усвоени са заблатени и заливани земеделски земи, създадени са ландшафтни култури.

Инж. Петров е изтъкнат лесовъд и успешен ръководител на горско стопанство, който допринася за развитието на тополовъдството в крайдунавски регион.

Инж. Петър СТЕФОВ на 70 години

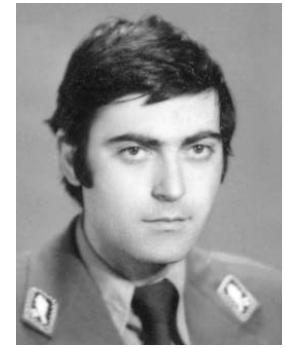
ректор. Пенсионира се през 2008 г. като заместник-директор на РДГ - Пазарджик.

Инж. Стефов е изявен лесовъд и специалист в областта на ловното стопанство.

Работа започва в тогавшния Горскопромишлен комбинат - Велинград.

През 1982 г. е назначен за заместник-директор на ГС - м. Чехърьово, а от 1992 г. е ди-

Инж. Лъчезар КОЛЕВ на 70 години

Роден е на 23.10.1949 г. в Нова Загора, Сливенска област.

През 1975 г. завършил ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Започва работа като лесничий в ГС - Нова Загора, където през 1979 г. става заместник-директор, а след това директор. Известно време е директор на РУГ - Сливен.

Пенсионира се през 2016 г. като директор на ДГС - Нова Загора.

Инж. Колев е лесовъд със задълбочени познания и богат практически опит в стопанисването и устойчиво управление на горите, с определен принос за механизиране и развитие на горскостопанските и странични дейности.

Извени лесовъди

Сто години от рожденията на доц. Венцислав Факиров

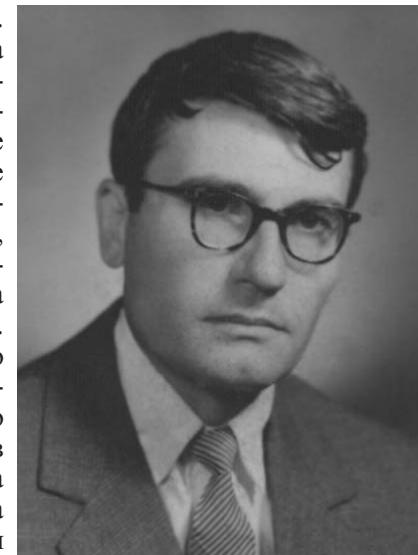
Венцислав Петров Факиров е роден на 4 ноември 1919 г. в Долни Дъбник, Плевенска област. През 1942 г. се дипломира в Агрономо-лесовъдния факултет на Софийския университет.

Неговата практическа дейност започва през 1943 г. в Горските стопанства на Родопите - Черногорско, Снежанско (днес ДГС "Родопи"), където служи до 1947 г., включително и като директор.

От 1947 до 1957 г. работи в "Агролеспроект" като проектант и ръководител на група.

През 1957-1959 г. е учител в Горското училище в Боровец. През есента на 1959 г. започва работа в Института за гората - БАН, като е назначен за научен сътрудник в Опитната база по тополи в Свищов, която през 1963 г. е трансформирана в Опитна станция по бързорасътаци горскодървесни видове, и той става нейния пръв

директор. Името на доц. Венцислав Факиров е свързано не само с основаването, но и укрепването на Станцията. Под негово ръководство и лично участие в района на Свищов са създадени повече от 600 дка опитни тополови култури, които дълги години служат за база не само на неговите проучванията за растежа, строежа и продуктивността на тополовите и върбови насаждения, но и на много научни работници от ОСБГДВ - Свищов. За кратко време Станцията се превръща в център на тополово-

то и върбовото стопанство в страната.

Венцислав Факиров продължава научноизследователската работа по тополите и върбите и след избирането и назначаването му за старши научен сътрудник II степен (доцент) в Института за гората - БАН през 1968 година.

Автор или съавтор на повече от 80 научни труда и доклада в областта на ерозията и борбата с нея, горската екология, растежа и продуктивността на естествените тополови и върбови насаждения и култури по Дунавското поречие, производството на

посадъчен материал от тополи и върби, технологиите по създаване и отглеждане на тополовите култури и отгледните сечи в тях.

Негов съществен принос е работата му по проблемите, свързани с продължителността на заливането и влиянието му върху прираста и състоянието на тополовите култури, както и разработването на теоретичните основи на методиката за определяне на тополовите месторастения в зависимост от състоянието на терените от средното многогодишно ниво на р. Дунав и продължителността на заливанията и редица други. Тази разработка в съчетание с резултатите от проучванията на акад. Никола Стоянов (1949) върху растителността по Дунавските острови и прилежащите на реката територии послужи за теоретична основа за разработването на екологичния природосъобразен

модел за стопанисване на тополовите и върбовите култури и насаждения в зоната "дига-брег" по Дунавското поречие и големите вътрешни реки. Моделът е признат не само у нас, но и във водещите в тополовъдството страни - Сърбия, Хърватия, Румъния и Италия. Съвместно с инж. Цочо Попски от "Агролеспроект" доц. Факиров, на базата на своите проучвания по Дунавското поречие и методиката за определяне на тополовите месторастения, разработва проект за биотехническото укрепване на българския бряг на р. Дунав, частично реализиран в района на големия Румънско-български металообработващ комбинат край с. Мартен, Русенско.

С научни доклади и съобщения доц. Факиров участва в много научни форуми у нас и в чужбина. Включен е в състава на делегацията на

България за заседанията на Международната комисия по тополите при ФАО в Букрещ, Румъния, където нашата страна е пристигла за редовен член на комисията през септември 1971 г. и е един от основателите и многогодишен активен член на Националната комисия по тополите.

Доц. Венцислав Факиров е запомнен като изключително скромен човек и забележителен учен с всестранни познания в областта на лесовъдството и тополовъдството. Обичан и уважаван от колеги, служители и работници, той често оказва подкрепа не само на младите научни работници, но и на всеки, потърсилик неговата помощ.

Пенсионира се през 1980 година.

Починал на 13.12.2001 година.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ

100 години от рожденията на инж. Христо Въчовски

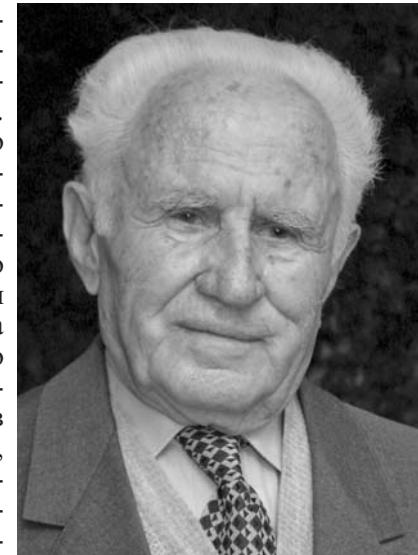
Инж. Христо Въчовски измина дългия път на лесовъд и зае достойно място сред плевядата заслужили дейци, отдавани на горската кауза. Той бе сред първите членове на лесовъдската колегия, които дадоха много от себе си - професионално и като личности, и които вложиха сили и сърце в горското дело.

Роден е на 13 ноември 1919 г. в с. Борован, Врачанска област.

Завършил лесовъдското си образование в Агрономо-лесовъдския факултет на Софийския университет през 1942 година. Стажува в Боровец и Дупница. Професионалната му кариера започва през 1945 г. в далечното странджанско с. Кости, където е назначен за лесничий (тогавашното наименование

на директор) в Горското стопанство. Служи като зам.-районен директор на горите в Малко Търново и начальник на Окръжното горско управление в Хасково, където изявява първите си управленски способности.

Тези способности проличават ярко след 1953 г., когато последователно заема ръководни постове в централното горско ведомство.

Ръководител и последователно стопанисването и опазването на горите, генерален директор е на Държавното стопанско обединение (ДСО) "Горско стопанство и дърводобив" и на ДСО "Задгранично строителство и дърводобив", заместник генерален директор на ДСО "Стара планина", заместник-министр на горите и горската промишленост. През 1967 г. той е ръководител на българската делегация по Спогодбата за сътрудничество в областта на дърводобива между нашата страна и Съветския съюз в Република Коми, която успешно се изпълнява над 25 години. Трудовата си дейност инж. Въчовски завършва като председател на Профсъюза на работниците от горите и горската промишленост.

Безспорни са заслугите му при решаването на въпросите, свързани с рационалното стопанисване и опазване на горите, икономиката и развитието на горското стопанство у нас.

Започнало още в началото на своята лесовъдска кариера, творчеството на инж. Христо Въчовски не секва с годините и става все по-аналитично и мъдро. Той е автор на над 100 публикации, сред които монографични трудове и книги. Фундаментални сред тях са "Горите и горското стопанство на България през XX век", която той написва в съавторство с инж. Стамен Димитров (2003 г.), "Управление и стопанисване на горите през втората половина на ХХ и началото на ХХI век", "Развитие на лесовъдската теория и практика при стопанисване на горите в България". Инж. Въчовски продължава да пише до последните дни на своя живот, като се стреми да споделя своя опит, да анализира, да учи. Написаното от него дълги години ще бъде актуално за лесовъдската дейност и когнитията.

За заслугите в управлени

ето, стопанисването и обществено-политическата дейност инж. Въчовски е награждан многократно с високи държавни отличия, носител е на най-високото професионално звание "Заслужил лесовъд".

Навсякъде, където работи, инж. Христо Въчовски се ползва с уважение и в паметта на колегията ще остане като професионалист и достоен член на лесовъдската гилдия, допринесла за големите успехи, които постигна през годините нашето горско стопанство.

Инж. Христо Въчовски, починал през 2017 г. на 98 години, оставил спомен за един достоен и прекрасен човек и колега.

Инж. Богдан БОГДАНОВ

Иван Цаков - лесовъдът от Чепинския край

"Има години, в които Историята сякаш преминава през дните неусетно, но частици от нея остават в сърцето, в спомените за това, кое то е било и се е случило. Голямото доверие ражда и горяма отговорност, не бива да забравяме миналото си, ако искаме да имаме бъдеще". Така започва книгата си инж. Иван Цаков - "История на горското стопанство в Чепинския край" (2014 г.). Освен портрет на времето всяка книга е копнеж за бъдещето. Слагаме запетая и очакваме ново начало.

Иван Цаков е роден и израснал под гордия Остреч и буйните води на Вит в Страпланинския алтын Тетевен на 7 май 1914 година. Гимназиалното си образование завърши в Ловеч, а висшето - лесовъдство в Загреб (Хърватия) и Белградския университет, през 1939 година. След полагане на задължителния държавен изпит се завръща в България и започва работа в Народен парк "Витоша". По свое желание е предназначен в Западните Родопи, в Горско

стопанство - Селище.

Участва в двете фази на Отечествената война и битката при Драва, където е ранен. След 1945 г. работи в Горските стопанства в Сърница, Дикчан и Тетевен. Работата му като заместник на районен директор на горите в Плевен не го удовлетворява и той се завръща в Родопите. През 1951 г. в горския отрасъл се извършва реорганизация чрез разделение на основните дейности - дърводобив и стопанисване. Новосъздаденото Велинградско горско стопанство първо е оглавено от лесовъд Пенчо Ризов, а след това директор става инж. Иван Цаков. Седалището на стопанството се намира в квартал Каменица на Велинград.

Разделянето на двете горски дейности първоначално се отразява отрицателно върху работата на горскопромишлените предприятия, наричани горпроми. Постепенно обаче по добряват се условията на труд, създават се постоянни

кадри от горски работници. В горпромите се въвеждат първите моторни триони "Ринко", "Щил-бобър". Започва усвояването на цялата дървесна маса и добиването на почти всички сортименти. Велинградското горскопромишлено предприятие е едно от най-добрите.

В района се увеличават площите на нови противорезорзионни залесявания, създават се курортни гори край Велинград. След 1954 г. в страната се провеждат широкообхватни мероприятия за увеличаване на продуктивността на горските насаждения и отново велинградските лесовъди са сред първите.

Инж. Иван Цаков активно участва и ръководи разширяването на горската пътна мрежа в стопанството (местностите Кондев чарк, Красава, Белата вода), което допринася за по-правилното усвояване на лесосечния фонд и своевременното провеждане на лесокултурните мероприятия.

Под негово ръководство са монтирани първите въжелии линии "Висен", "Валтлина", внедряват се новите специализирани трактори "Volvo", "Valmet", "Универсал". Преодолява редица трудности, свързани с превръщането на нискостъблените насаждения, невъзможните сечища и пожарищата в иглолистните масиви и борбата с насекомите и гъбните вредители по новосъздадените горски култури.

Професионалната гордост на лесовъда са залесените под него ръководство 82 000 дка нови гори (Стражи, Брези, Лепеница, Абланица, Цветино от Кандово до Крастава). Милиони са фиданките, произведени в новосъздадените разсадници в Начевото, Белата вода, Кемера и Цветино.

Инж. Цаков има съществен принос за възстановяване на горите в Родопите след разорилата ги през март 1961 г. смърт. По случай засаждането на 10-милионния декар нови гори (1969 г.) е награден с най-високото трудово отличие за личен принос в стопанисването на горите и залесителното дело в Чепинския край - става първи носител на Национална професионална гимназия по горско стопанство "Христо Ботев" във Велинград. Внуцата му инж. Весна Кимова-Цакова е главен експерт в централното горско ведомство. Внуцът му лесовъд инж. Иван Цаков днес работи като телевизионен режисьор.

Инж. Иван Христов Цаков почина във Велинград на 20 март 1994 година. Запомнен е като лесовъд, един от създателите и изследователите на горите в Чепинския край.

тиците винаги се връщат в родния дом".

Децата и внукът му Иван завършват средното си образование във Велинград и "отлитат" да учат лесотехнически науки в София. Синът му Христо Цаков е професор, доктор на науките по лесовъдство и дългогодишен ръководител на Института за гората на БАН. Дъщерята - инж. Радост Цакова, дълги години преподава наука за гората в сегашната Национална професионална гимназия по горско стопанство "Христо Ботев" във Велинград. Внуцата му инж. Весна Кимова-Цакова е главен експерт в централното горско ведомство. Внуцът му лесовъд инж. Иван Цаков днес работи като телевизионен режисьор.

Инж. Иван Христов Цаков почина във Велинград на 20 март 1994 година. Запомнен е като лесовъд, един от създателите и изследователите на горите в Чепинския край.

Проф. Христо ЦАКОВ

XXV конгрес на IUFRO

От 29 септември до 5 октомври в Куритиба, Бразилия, се проведе XXV конгрес на Международния съюз на горските изследователски организации (IUFRO). Съюзът е създаден през 1892 г. в Еберсвалде, Германия, и е една от най-старите неправителствени организации след "Червен кръст" и "Пощите". Днес в IUFRO членуват 127 страни с 638 организации, представляващи над 15 000 учени от цял свят. Органи на управление на IUFRO са конгресите, Международният съвет (по един представител от всяка страна), Бордът и Секретариатът (с главна квартира във Виена).

Конгресите се насячат в интервал от 4-5 години, като през настоящото столетие са проведени в Малайзия - Куала Лумпур (2000 г.), Австралия - Брисбейн (2005 г.), Република Корея - Сеул (2010 г.), САЩ - Солт Лейк Сити (2014 г.), и Бразилия - Куритиба (2019 г.), т.е. по правило се сменят континенти и страни.

Бразилия е избрана за първи път като домакин от Южна Америка и поради обстоятелството, че е с най-голяма площ на широколистни гори в света и втора по обща горска площ след Руската Федерация. Изборът на Куритиба (1.8 млн. жители) се дължи на развитата му инфраструктура, няколко десетки паркове (осигуряващи 55 м² зелена

площ на жител, при норматив 16 м² от Световната здравна организация), надморска височина - 950 м, при наличие на тропически климат и огромен Експоцентър на територията на Университета, чиято аула е с капацитет 3360 места. Названието на града произтича от името на иглолистния дървесен вид - *Araucaria angustifolia*, наречен още Бразилски бор или бор Парана (по едноименния щат).

Петте основни теми, върху които е акцентирана дейността на IUFRO през периода 2015-2019 г. и на конгреса, са следните: 1. Горите и климатичните промени 2. Биоразнообразие, ползи от екосистемите и биологични нашественици 3. Горите за хората 4. Гори и горски продукти за по-зелено бъдеще 5. Взаимодействие между гора, почва и вода. Докладите, постепенно и тематичните заседания бяха съответно разпределени в пленарни сесии, едновременни субплебарни, технически и постерни сесии, странични събития, административни заседания, награди за научни постижения и други. Пленарните доклади по основните теми бяха изнесени от проф. Вернер Курз (Канада), д-р Иван Хигуеро - генерален директор на CITES (Конвенция за международна търговия със застрашени видове на дивата фауна и флора), проф. Сюзан Симард (Канада), д-р Пураби Бозе

(Индия), д-р Мария Чиара Пасторе (Италия), д-р Винсент Гитз (Индонезия), Франциско Разолини (Бразилия), проф. Мейн Ван Ноордук (Индонезия) и акад. Ди-пак Гиауали (Непал). На другите научни сесии бяха представени около 1700 доклада и 1000 постера.

Единственият български доклад - "Залесяването в България - практика и изследвания", от проф. Александър Александров, проф. Иван Илиев и инж. Здравко Бакалов беше представен в панел "Горска политика и икономика" с още 7 доклада. На вниманието на участниците бяха представени и някои констатации: Следствие на климатични промени за горскодървесните видове има три възможности: да се адаптират, да мигрират, да изчезнат. Смесените гори може най-добре да се приспособят към глобалните климатични промени. Належащо е възстановяване на разстроените тропически гори в резултат на глобално обезлесяване особено от 1980 г. в Африка, Южна Америка и Азия, където всяка година изчезват 13 млн. ха тропически гори. Необходимо е повишено внимание към екологичните процеси при устойчиво стопанисване на горите. Безпристрастни да са горските управленски решения: обединяване на правата на местните общества, практиките и

знанието. Уроците от Чернобил и Фукусима при радиоактивно замърсяване на горите. Изследователските заключения трябва да се обясняват ясно на неспециалистите, за да се улесни комуникацията с тях.

Един ден от конгреса (3 октомври) беше определен за посещение на горски насаждения и култури, паркове, природни забележителности и обекти на горската индустрия - общо 15 екскурзии в 7 направления. Някои от тях демонстрират част от богатото биоразнообразие на биона "Атлантическа гора", което заема и щат Парана.

Новото ръководство на IUFRO беше избрано в състав: президент - проф. Джон Парота (САЩ), вицепрезидент - проф. Даниела Клейншмит (Германия) и проф. Широнг Лиу (Китай), предходния президент - проф. Майк Уингфийлд (Южна Африка), изпълнителен директор - д-р Александър Бук. Бордът включва още 15 членове - от САЩ (2), Канада (1), Аржентина (1), Бразилия (1), Китай (1), Руска федерация (1), Република Корея (1), Франция (2), Швеция (1), Финландия (1), Италия (1), Етиопия (1), Нова Зеландия (1).

Следващият конгрес на IUFRO ще се състои през 2024 г. в Стокхолм, Швеция.

Проф. Александър АЛЕКСАНДРОВ

Фестивал "Процес - Пространство" и АРТсимпозиум "Ломея"

От 3 до 11 октомври в с. Бъръщен, Русенска област, Фестивалът за съвременно изкуство "Процес-Пространство" и Арт симпозиумът "Ломея" се обединиха под мотото "Сливане", за да отбележат съвместно важни годишници и за двата арт форума - 30 и 20 години. За това време те са организирали повече от 50 събития и над 100 изложби, а тяхното приятелство и сътрудничество е дългогодишно и естествен резултат от общата работа, сходни идеи и художествени виждания.

Сред организатори и партньори на форума освен частни лица са Община - Сливо поле, кметството на с. Бъръщен, Клуб "Приятели на ПП "Русенски Лом", Регионалният исторически музей - Русе. Тази година 13 автори от България и чужбина участваха във форума, като от 3 до 9 октомври работният процес бе в с. Бъръщен. Произведенията от двойния форум бяха изложени на 10 октомври до Туристическия информационен център на селото. Финалната изложба се състои на 11 октомври в Екомузея с аквариум в Русе, където творбите ще бъдат интегрирани в постоянно експозиция до края на ноември.

IN MEMORIAM

На 7 ноември почина инж. Георги Петаков.

Роден е на 28.09.1939 г. в Банско, Благоевградска област. Завършил през 1968 г. ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“.

он.

Работи в Горските стопанства - Петрич, Симитли и Якоруда. Дългогодишен началник

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Органи, които налагат дисциплинарните наказания, и задължения на работодателя преди налагането им

Отговор: Съгласно чл. 192 от Кодекса на труда (КТ), дисциплинарните наказания се налагат от работодателя или от определено от него длъжностно лице с ръководни функции, или от друг орган, оправомощен със закон. Дисциплинарните наказания на ръководителя на предприятието, както и на работниците, назначени от висшестоящ орган, се налагат от този орган. Кодексът на труда допуска в разпоредбата на чл. 192 да се делегира правото да се наложи дисциплинарно наказание.

Съгласно КТ основното правило е, че дисциплинарната власт принадлежи на работодателя. Тя представлява правомощия за налагане на работника или на служителя на някое от предвидените в чл. 188 от КТ дисциплинарни наказания (забележка, предупреждение за уволнение и уволнение) при виновно неизпълнение на трудовите задължения.

Законът е предоставил на работодателя възможност да упражнява разпоредителната и дисциплинарната си власт чрез упълномощени лица, с цел по-ефективно управление на трудовия процес. След промяната на чл. 192, ал. 1, на КТ през 2015 г. (в сила от 17.07.2015 г.) има изрично изискване упълномощеното от работодателя лице да притежава характеристиката "длъжностно лице", което трябва да има и ръководни функции. Това означава, че работодателят е оправомощеното от него лице трябва да бъдат в трудовоправни отношения помежду си. Не може да бъде упълномощавано лице, което работи по граждански договор, за да упражнява дисциплинарна власт от името на работодателя, тъй като то не се намира в трудово правоотношение и спрямо него не се прилагат разпоредбите на Кодекса на труда.

Съгласно § 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на КТ „длъжностно лице“ е работник или служител, на когото е възложено да упражнява ръководството на трудовия процес в предприятието, в неговите поделения

ВЪПРОС: Може ли друг освен работодателя да налага дисциплинарно наказание? С какъв акт се налага дисциплинарно наказание?

и низови звена, както и работник или служител, който изпълнява работата на специалист във функционалните и обслужващи звена на предприятието.

Задължително изискване на закона е упълномощеното лице, което работодателят е определил за упражняване на дисциплинарната власт от негово име, да замае длъжност в щата на предприятието, която да е на товарена с ръководни функции, т.е. да бъде длъжностно лице, което е член на ръководството на предприятието. По смисъла на § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на КТ „ръководство на предприятието“ е ръководителят на предприятието, неговите заместници и други лица, на които е възложено ръководството на трудовия процес, включително и в поделение на предприятието, както и колективните изборни органи за управление (стопански съвет, управителен съвет, изпълнително бюро, оперативно бюро и други подобни).

Дисциплинарната власт може да се делегира на заместници на едноличния ръководител - от директор на зам.-директор, или на други ръководни длъжности, които са част от ръководния екип.

Работодател по смисъла на § 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби на КТ е всяко физическо, юридическо лице или негово поделение, както и всяко организационно образуване (предприятие, учреждение, организация, кооперация, стопанство, заведение, домакинство, дружество и други), което самостоятелно наема работници и служители по трудово правоотношение. Поначало работодателите учредяват, изменят и прекратяват индивидуалните трудови правоотношения и осъществяват ръководството на трудовия процес лично и чрез своите органи - физическо лице или състав от физически лица. Работодателят може да делегира

правомощие на длъжностни лица с ръководни функции от своя екип, които могат да упражняват дисциплинарна власт по пълномощие и да налагат предвидените в КТ дисциплинарни наказания, включително и уволнение. За да се налагат дисциплинарни наказания, работодателят и упълномощените от него лица трябва да спазват законоустановените преклuzивни срокове, предвидени в чл. 194 от КТ - дисциплинарните наказания се налагат не по-късно от 2 месеца от откриването на нарушението и не по-късно от 1 година от извършването му.

Работодателят или упълномощеното от него лице с ръководни функции, преди да наложи дисциплинарно наказание, трябва да съществува цялостната дисциплинарна процедура, предвидена в чл. 193 от КТ, включително да изслуша работника или служителя, или да приеме писмените му обяснения, да събере и оцени посочените доказателства и да провери отношението на извършителя на нарушението към извършеното от него деяние, с цел да бъде направена обективна проценка за извършеното нарушение и поведението на работника или служителя. Едва след като изпълни процедурата, работодателят или упълномощеното от него лице може да наложи дисциплинарно наказание, като издаде заповед за дисциплинарно наказание съгласно чл. 195 от Кодекса на труда.

Актът, с който се налага дисциплинарното наказание, е мотивирана писмена заповед, в която се посочват нарушителят, нарушенето и кога е извършено, наложението и законният текст, въз основа на който се налага.

Стръбка:

чл. 188; чл. 192 - 195 от КТ;

§ 1, т. 1, т. 3 и т. 5 от Допълнителните разпоредби на КТ.

Димитър НАЙДЕНОВ
юрист на ФСОГСДП

Първа национална среща на горските педагози

Гората - по-близо до хората

На 18-19 октомври в Учебно-опитното горско стопанство “Георги Ст. Аврамов” - Юндола, бе проведена Първата национална среща на горските педагози в България под мотото “Гората - по-близо до хората”. Събитието бе част от официалните тържества по случай 110-ата годишнина от създаването на Съюза на лесовъдите в България. Учебното стопанство с директор инж. Величко Драганов е основен център на националните обучения по горска педагогика у нас. В работата на срещата взеха участие инж. Мирослав Маринов - изпълнителен директор на Изпълнителната агенция по горите, проф. д-р Иван Палигоров - председател на Съюза на лесовъдите в България, чл.-кор. проф. д.н. Иван Илиев, проф. д-р Милко Милев - зам.-ректор на ЛТУ, Михаел Диймър - председател на Съюза на европейските лесовъди и Томас Башни - секретар на СЕЛ и водещ експерт по горска педагогика в Австрия.

Колеги от лесовъдската практика и хора с други професии, подгответи по дисциплината “Горска педагогика” от първо до трето ниво, у нас вече са над 170 души, а участници в заниманията са над 10 000. Целта на срещата в Юндола бе опознаване и презентация от страна на екипите по “Горска педагогика” на практиките и опита, придобити през последните години в обучение и занимания на открито в гората с различни възрастови и социални групи - от възпитаници на детските градини до хората в зряла възраст.

Презентация “Европейският опит и традиции в развитието на горската педагогика” изнесе Томас Башни (сн. 1), неизменен помощник в изграждането на тази дейност у нас. Той представи принципите, целевите групи, образователния аспект, силните страни на европейската горска педагогика, задачите, стъпките на педагогическото обучение и предизвикателствата пред тази интересна дисциплина и дейност. 14 страни от Европа са участници в подгрупата по горска педагогика към Горската комуникационна мрежа на ЕС

Горските педагози от ЮЗДП - Благоевград, СИДП - Шумен, и ЮЦДП - Смолян

(FAO/UNECE), създадена през 2008 година. В Австрия обученията за гората се провеждат с подкрепата на Федералното министерство на устойчивостта и туризма, а Съюзът на европейските лесовъди е партньор в дейността като обществена организация.

“Развитие на горската педагогика в България - постижения и предизвикателства” бе темата на доклада на д-р инж. Анна Петракиева - заместник-председател на Съюза на българските лесовъди - организацията, която изцяло се занимава с идеите на горската педагогика у нас (сн. 2). Тя припомни начал-

сърце и радост от децата и техните учители.

През 2014 г. е разработена учебната програма на дисциплината “Горска педагогика”, която от 2015 г. е включена в учебните планове на студентите от магистърската образователна степен от специалността “Горско стопанство” в Лесотехническия университет като избираема дисциплина, хоноруван преподавател по която става д-р инж. Анна Петракиева.

През последните години горската педагогика като практика у нас се

Инж. Мирослав Маринов е отличен с плакет за принос в горската педагогика. Проф. Иван Палигоров връчва плакета на Томас Башни

Горските педагози от ЮЗДП - Благоевград, СИДП - Шумен, и ЮЦДП - Смолян

нате стъпки на нашата горска педагогика, които датират от 2009 г., когато на 18 конгрес на СЕЛ в Полша Томас Башни представя идеите на обучението за гората сред децата и обществеността. При завръщането си в България делегацията на СЛБ търси подкрепа на тази идея в ИАГ и ЛТУ.

В доклада си д-р Петракиева обобщи резултатите от регионалните и националните семинари по горска педагогика в три нива, проведени по модулна система на Австрия, и припомни първите инициативи като “Лесовъд за един ден” и други събития, приети със

развитие с бурни темпове. Участниците в срещата дадоха всичко от себе си в представянето на свършеното по “Горска педагогика” в страната. То бе представено с работата на горските педагози по региони - ентузиазирани, предимно млади колеги, които за няколко години постигнаха много и са пълни с планове за близкото и по-далечно бъдеще. Три ос-

Участници в Първата национална среща на горските педагози в Юндола

новни презентации бяха изнесени от най-активните горски педагози от Югозападна, Южноцентрална и Североизточна България, работещи в горските структури - държавни предприятия, регионалните дирекции по горите и дирекциите на природните паркове - инж. Севдалина Димитрова, инж. Вера Станешева, инж. София Илкова, Андреана Трифонова, Татяна Димитрова. Отборът на СИДП - Шумен, и ДПП “Шуменско плато” се отличаваше с приятни “униформи”.

В рамките на събитието бяха изнесени впечатляващи демонстрации на най-успешните занимания по горска педагогика, в които се включиха и 5 от поканените 17 гости на срещата. Проведени бяха практически занимания, в които горските педагози от цяла страна представиха авторски игри, които провеждат с децата в своя регион.

В програмата от следващия ден бяха обсъдени резултатите от срещата и предложените авторски занимания. С почетни плакети “С благодарност и признателност за приноса в развитието и утвърждаването на горската педагогика в България” бяха отличени проф. д-р Милко Милев, инж. Мирослав Маринов, доц. д-р Георги Костов, инж. Дамян Дамянов, инж. Ботьо Арабаджиев, инж. Веселин Нинов, инж. Величко Драганов и Томас Башни. Сертификати за участие и принос в развитието на горската педагогика в България получиха 65 горски педагози, които споделиха своя опит.

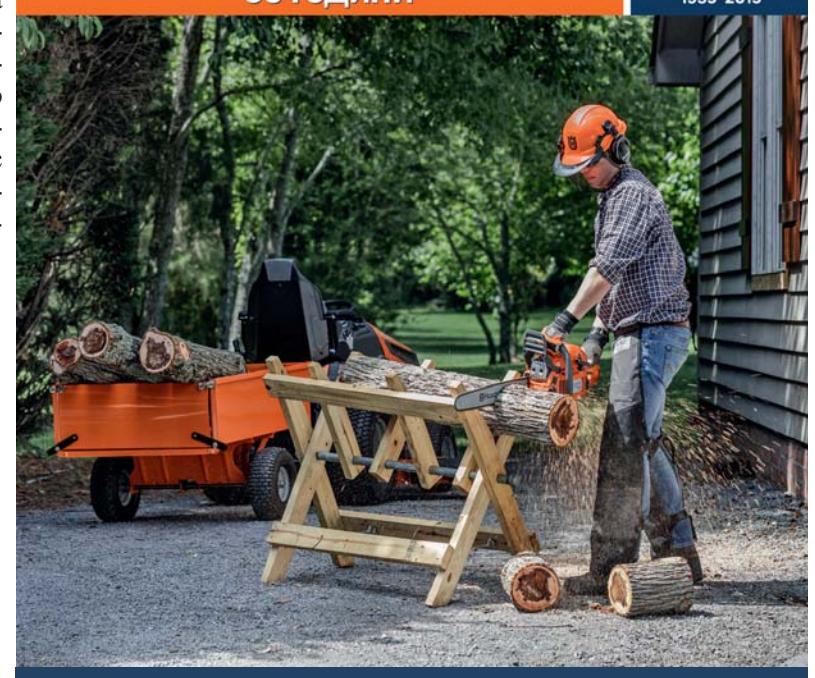
Особено впечатляващ бе ентузиазъмът, който завладя участниците в Първата национална среща на горските педагози при обсъждането на предстоящите планове и задачи. Бяха дадени десетки предложения, за които бе организирано иновативно гласуване - със знака “усмивка” (сн. 3). Най-харесваниите и рационални се съвдоха до създаването на самостоятелна структура по горска педагогика, откриването на информационните центрове във всяко държавно горско предприятие, провеждането на по-широка медийна кампания и издаването на повече информационни материали и пособия за работа с деца. Представени бяха проектите за лого на дейността “Горска педагогика”, като най-добрият от тях бе избран с гласуване. Обсъдени бяха и възможностите за участието на нашата страна в международния конгрес на горските педагози, който ще се проведе до година в Люксембург.

Горската педагогика у нас все още няма официално лого и мото, но същността ѝ се разкрива в прекрасен текст, наречен “Изповедта на гората”, в който уникатната ни зелена приятелка се обръща към човека с думите: “Пази ме, обичай ме, разхубавявай ме!”. Всяка от тях стига до детското сърце.

Светлана БЪНЗАРОВА
Снимки Йордан ДАМЯНОВ

ТРИОНИТЕ HUSQVARNA
НА
60 ГОДИНИ

60
1959-2019

Husqvarna®

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД, София 1700, ул. "8-ми декември" 13, тел. 024 666 910
info@agroland.eu
www.husqvarna.bg